

Súd: Okresný súd Považská Bystrica
Spisová značka: 8Ps/5/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3719200598
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 08. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Irikovská
ECLI: ECLI:SK:OSPB:2019:3719200598.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Považská Bystrica, sudkyňou JUDr. Annou Irikovskou, v právnej veci navrhovateľky: W. N., C.. X. X. XXXX, S. M. S., Š. XXXX/XXX, o obmedzenie spôsobilosti na právne úkony S. N., C.. XX. XX. XXXX, S. B.. U.. Š. XXX/XX, M. S., zastúpenej procesným opatrovníkom W.C. N., C.. X. X. XXXX, S. I. C. B., O. XXXX/XX, za účasti Okresnej prokuratúry Považská Bystrica, takto

rozhodol:

Súd o b m e d z u j e spôsobilosť S. N. C.. XX. XX. XXXX, S. B.. U.. Š.C. XXX/XX, M. S., na právne úkony tak, že táto nie je spôsobilá uzatvárať kúpne, darovacie a akékoľvek iné zmluvy, predmetom ktorých je hnutelná alebo nehnuteľná vec, alebo byt alebo nebytový priestor, zmluvy o zriadení záložného práva, nájomné a podnájomné zmluvy, pracovné zmluvy, dohody o ručení, robiť ručiteľské vyhlásenia, preberať dôchodok, resp. iné dávky či finančnú hotovosť prevyšujúcu sumu 50 Eur, úverové zmluvy, zmluvy o pôžičke, nakupovať tovar na splátky, byť ručiteľom iným osobám, samostatne konať pred notárskym úradom, orgánmi štátnej správy a miestnej samosprávy, súdmi a inými inštitúciami, odmietať poskytnutie zdravotnej a sociálnej starostlivosti, rozhodovať o nej, o svojom trvalom a prechodnom pobyte a nakladať s finančnou hotovosťou prevyšujúcou sumu 50 Eur mesačne.

Súd u s t a n o v u j e W. N., C.. X. X. XXXX, S. Š.É. XXXX/XXX, M. S., H. L. M. S. N., C.. XX. XX. XXXX, v časti, v ktorej bola obmedzená v spôsobilosti na právne úkony.

Ustanovená opatrovníčka je o p r á v n e n á a p o v i n n á starať sa o opatrovanú, o hnutelný, nehnuteľný majetok opatrovanej, preberať za ňu dôchodok, zastupovať ju pred finančnými a peňažnými ústavmi, nebankovými subjektmi, súdmi, orgánmi štátnej správy a samosprávy tak, aby neutrpela žiadnu ujmu na svojich právach.

Úkony opatrovníčky vykonané za obmedzenú S. N., ktoré presahujúce rámec bežnej veci, podliehajú schváleniu súdu.

Ustanovená opatrovníčka W. N. je p o v i n n á raz do roka podávať súdu správu o hospodárení s majetkom opatrovankyne a dvakrát do roka podávať súdu správu o opatrovankyni.

Trovy konania p l a t í štát.

Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Navrhovateľka W. N., Q. S. N., podala na tunajší súd návrh na pozbavenie spôsobilosti na právne úkony svojej matky S. N. s poukazom na to, že trpí paranoidnou schizofréniou. Navrhovateľka poukázala na to, že jej matka nie je schopná postarať sa sama o seba, nenakupuje, neplatí platby za

byt, v dôsledku čoho bol byt daný do dražby. Svojím správaním ohrozuje susedov. Naposledy zasekla sekáčik do dverí susedov, lebo ju údajne odpočúvajú. Ak je porucha v byte, ktorú treba opraviť, aby mohli riadne fungovať aj ostatní nájomníci v bytovke, nie je ochotná byt sprístupniť a obmedzuje ich tým na nájomných právach. Matka trpí rôznymi bludmi, uzatvára zmluvy s rôznymi nebankovými spoločnosťami. Opakovane bola hospitalizovaná v NsP Považská Bystrica na psychiatrickom oddelení. Naposledy sa jednalo o nedobrovoľnú hospitalizáciu vedenú pod spisovou značkou tunajšieho súdu 8Pu2/2019. Z uvedených dôvodov preto žiadala, aby súd obmedzil spôsobilosť jej matky na právne úkony tak, že táto nie je spôsobilá nakladať s hnutelným, nehnuteľným majetkom, preberať dôchodok, respektíve iné dávky a finančné hotovosti, uzatvárať zmluvy, nakupovať tovar na splátky a podobne.

2. Navrhovateľka k návrhu pripojila potvrdenie o hospitalizácii zo dňa 15.2.2019.

3. Súd S. N. v konaní ustanovil procesného opatrovníka v osobe jej syna W. N., ktorý s týmto ustanovením súhlasil. Následne súd uznesením sp. zn. 8Ps 5/2019-17, zo dňa 18.4.2019 pribral do konania znalca z odboru zdravotníctvo a farmácie, odvetvie psychiatria, a to MUDr. X. M., ktorému uložil povinnosť vypracovať znalecký posudok ohľadom psychického zdravotného stavu menovanej S. N. a zhodnotenia, či táto je spôsobilá na právne úkony, resp. v akom rozsahu nie je spôsobilá.

4. Súd vykonal dokazovanie oboznámením návrhu, pripojenej lekárskej správy, výsluchom procesného opatrovníka, navrhovateľky, prokurátorky, výsluchom S. N., oboznámením znaleckého posudku č. 49/2019 zo dňa 7.6.2019, oboznámením sa s obsahom pripojeného spisu tun. súdu sp. zn. 8Pu2/2019, ako aj s ostatným spisovým materiálom a zistil nasledovný skutkový stav:

5. Pani S. N., o obmedzenie spôsobilosti ktorej sa koná, býva spolu so svojim dospelým, nezamestnaným synom M. A. S. A. M. S. C. P. Š..

6. Z pripojeného spisu tunajšieho súdu 8Pu/2/2019 súd zistil, že dňa 14.2.2019 pani S. N. bola prijatá na psychiatrické oddelenie a nepodpísala dobrovoľný vstup. Na základe tohto súd vo veci konal a uznesením 8Pu2/2019-7 zo dňa 19.2.2019 po výsluchu ošetrojúceho lekára, ako aj samotnej pani S. N., rozhodol o tom, že k jej prevzatíu na psychiatrické oddelenie došlo zo zákonných dôvodov. Z vyjadrenia ošetrojúceho lekára v danom spise, vyplýva, že menovaná trpí bludným choromyselným presvedčením, ktoré u nej vyvoláva chorobné konanie, ktoré sa prejavuje jednak kveruláčnou aktivitou, ale aj tým, že je nebezpečná pre svoje okolie, pre svojich susedov. Ako príklad uviedol lekár skutočnosť, že pacientka zaťala sekeru susede do vchodových dverí. Okrem toho poškodzuje aj seba tým, že sa sociálne izoluje, vyhýba sa spoločnosti, ohrozuje svoje telesné zdravie, nakoľko je u nej nedostatočná výživa, keďže má problém ísť si nakúpiť a postarať sa o seba. Svieta iba sviečkou, varí si na plynovej bombe po tme, takže spĺňa všetky kritéria pre nedobrovoľnú hospitalizáciu.

7. Zo znaleckého posudku č. 49/2019, vypracovaného znalcom MUDr. X. M. vyplýva, že p. S. N. trpí závažnou duševnou chorobou, ktorá má trvalý charakter, nie je vyliečiteľná, liečbou je iba ovplyvniteľná. Jedná sa u nej o trvalú bludovú poruchu, ktorá má zásadný vplyv na rozpoznávaciu, ovládacie a vôľové schopnosti menovanej. Táto porucha sa prejavuje poruchami myslenia s paranoidnými bludmi (chorobný pocit ohrozenia a poškodzovania), ktoré ovládajú a chorobne motivujú jej konanie. V dôsledku tejto závažnej duševnej poruchy nie je schopná racionálne posúdiť a rozpoznať následky svojho konania, nedokáže vôľou ovládať svoje konanie ani chápať, hodnotiť a posudzovať objektívnu realitu v jej komplexných a zložitých súvislostiach. Znalec v posudku tiež uviedol, že v dôsledku závažnej duševnej poruchy S. N. nie je spôsobilá uzatvárať kúpne zmluvy, ktorých predmetom je nehnuteľná vec alebo byt alebo nebytový priestor, darovacie a akékoľvek iné zmluvy, ak ich predmetom je nehnuteľná vec alebo byt alebo nebytový priestor, zmluvy o zriadení záložného práva, kúpne zmluvy, ktorých predmetom je hnutelná vec, darovacie a akékoľvek iné zmluvy, ktorých predmetom je hnutelná vec, nájomné a podnájomné zmluvy, dohody o ručení, robiť ručiteľské vyhlásenia, preberať dôchodok, iné dávky a finančnú hotovosť, zmluvy o úvere, zmluvy o pôžičke, nakupovať tovar na splátky, pracovné zmluvy, zmluvy o preprave, samostatne konať pred notárskymi úradmi, orgánmi štátnej správy a miestnej samosprávy, súdmi a inými inštitúciami, rozhodovať o svojom trvalom a prechodnom pobyte, odmietat poskytnutie zdravotnej starostlivosti podľa zákona č. 576/2004 Z. z. v znení neskorších predpisov a nakladať samostatne s finančnou hotovosťou vo výške prevyšujúcej sumu 50 Eur mesačne.

8. V závere znalec taktiež uviedol, že pani S. N. je spôsobilá vypovedať pred súdom bez ujmy na jej zdravotnom stave a môže mať doručované písomnosti.

9. Navrhovateľka vo výpovedi uviedla, že matka poberá dôchodok, avšak keďže býva ešte so svojim synom (bratom navrhovateľky), ktorý nikde nerobí, pričom požíva alkoholické nápoje, tak je presvedčená, že všetky peniaze matka míňa predovšetkým v jeho prospech. Matka je presvedčená, že brat je chorý a neuznáva, že je alkoholik. Navrhovateľka ďalej vypovedala, že sa o matku stará, nosieva jej jedlo a pod. Matka riadne neplatí náklady spojené s užívaním bytu, ktoré následne vo februári 2019 za ňu doplatila až vo výške 4.200 €, pričom poukázala na to, že od tejto úhrady matka opätovne nič neplatí a dlh zbytočne narastá. Matka odhlásila aj elektrinu, vodu má, avšak neplatí za ňu.

10. Procesný opatrovník uviedol, že s matkou je sporadicky v kontakte, no má vedomosť o tom, a to aj z vlastnej skúsenosti, že matka trpí bludmi. Stalo sa napríklad, že keď boli u nej na návšteve, tak zapínala digestor, hovorila potichu a vraj preto, aby ju susedia nepočúvali, lebo ju odpočúvajú. Ona počuje, čo oni na ňu hovoria, pritom procesný opatrovník uviedol, že často fakticky ani nie je možné, aby niečo počula, lebo sa stalo, že tvrdila, že počula, hoci susedia doma neboli. Z uvedeného dôvodu procesný opatrovník sa stotožnil so závermi znaleckého posudku. Poukázal tiež na to, že naposledy, keď bola matka hospitalizovaná na psychiatrickom oddelení, uvedomovala si daný stav, akceptovala to, neriešila nič okolo tejto svojej hospitalizácie. Na druhej strane však úplne bagatelizovala to, keď jej hovoril, že jej byt bude daný do dražby, k čomu sa vyjadrovala v tom zmysle, že také niečo sa nestane, lebo že všetko je zariadené, pričom nevedela vysvetliť ako to zariadi, aby k dražbe nedošlo.

11. Znalec pri svojom výsluchu uviedol, že trvá na záveroch zo znaleckého posudku. Uviedol, že u pani N. sa jedná o závažnú duševnú poruchu, ktorá má trvalý charakter, nie je vyliečiteľná a liečbou je iba ovplyvniteľná. Z tohto dôvodu preto aj odporúča obmedzenie spôsobilosti na právne úkony v rozsahu, ako je v znaleckom posudku uvedené, k čomu však doplnil, že je možné pripustiť, že vzhľadom na občasnú pracovnú aktivitu S. N. by mohla uzatvárať dohody o pracovnej činnosti, rozhodne však nie riadne pracovné zmluvy na trvalý pracovný pomer. Na otázku prokurátorky uviedol, že pani N. si pri vyšetrení uvedomovala, že je psychiatricky vyšetovaná, pričom sa vyšetreniu nebránila ani keď jej vysvetlil, z akého dôvodu je jej vyšetrenie urobené. Zdôraznil, že pani Hladká, keď si požičiava peniaze, neuvvedomuje si, aké následky a dôsledky to má a opakovane bude takto konať, pretože je presvedčená, že vždy jej pomôže dcéra, syn a podobne. Taktiež je presvedčená, že „niekde“ má veľa peňazí, avšak pripravili ju o ne susedia počítačovými machináciami, alebo iným spôsobom. Opakovane z tohto dôvodu podáva na rôzne osoby sťažnosti, na policajné orgány trestné oznámenia, čím sa chce domôcť prinávratu svojich finančných prostriedkov.

12. Z výsluchu pani S. N. súd zistil, že rozhodne neakceptuje závery znaleckého posudku a nesúhlasí s tým, aby bola obmedzená v spôsobilosti na právne úkony, pretože ona „má dosť rozumu“. Jediné problémy má len so susedmi, pretože jej brali peniaze z účtu, pričom nevie, ako sa mohli dostať k jej PIN kódu. Z toho dôvodu potom mala finančné problémy, nebola schopná splácať elektriku, takže ju vypli. Napriek tomu faktúry za odber elektriny jej stále prichádzali, aj keď elektrinu neodoberala. Taktiež uviedla, že dvakrát bola hospitalizovaná na psychiatrickom oddelení, naposledy začiatkom tohto roka, ale nevie, prečo k hospitalizácii došlo, pretože žiadne lieky neužíva, žiadne jej lekári ani nepredpisali. Potvrdila, že rozbila susedom tlkáčikom dvere, čo bolo riešené na okresnom úrade. Nevie však, prečo to urobila, rozhodla sa tak, a preto to spravila. Má starobný dôchodok 190 € v Slovenskej republike, okrem toho z Rakúska dostáva dôchodok vo výške 150 €, hoci podľa jej názoru by mala dostávať až 1000 €. Z Čiech dostáva dôchodok vo výške 19 €. Potvrdila tiež, že si brávala od nebankoviek pôžičky, pretože nemá na živobytie. Vie tiež o tom, že byt bol daný do dražby, ale dražba zatiaľ neprebehla. Pôžičky si brávala v minulosti pred priznaním dôchodku, čo bolo pred januárom 2016, potom už od nebankoviek nie, občas si požičala od rodiny alebo známych, ale vždy to vrátila. V minulosti počula zvýšené hlasy od susedov, v poslednom období už ich nepočuje, do bytu si nikdy nikoho nevodí. Uviedla, že má pocit, že ju susedia sledujú, a to cez počítače, pretože ich počula o tom hovoriť (susedov). V dôsledku tohto sledovania má svrbenie na rôznych častiach tela (v rozkroku, v konečníku), brnia jej nohy, napr. pravá noha, ale aj niekedy ľavá ruka. Keďže je presvedčená, že susedia ju sledujú, aj keď je vo vani, kúpe sa v spodnej bielizni. Uviedla, že občas chodíva na brigády, napr. zbierať repu, čo bola naposledy v Opave, a to aj so svojim synom, s ktorým žije v spoločnej domácnosti. Po návrate z tejto brigády prestala susedov úplne počuť, zostalo tam ticho.

13. Procesný opatrovník ako aj navrhovateľka v záverečnej reči žiadali, aby súd návrhu vyhovel a obmedzil spôsobilosť pani S. N. v rozsahu ako to doporučil znalec.

14. Procesný opatrovník žiadal, aby vzhľadom na skutočnosť, že práca matke pomáha (čo vyplýva z toho, že sama vypovedala, že po návrate z brigády prestala počuť hlasy susedov), súd obmedzenie spôsobilosti nevzťahoval na možnosť vykonávať brigádnickú činnosť.

15. Navrhovateľka súhlasila s tým, aby v prípade, že súd návrhu vyhovie, ju súd ustanovil za opatrovníčku matke, aby ju mohla zastupovať v rozsahu, na ktoré sa bude vzťahovať prípadné obmedzenie spôsobilosti. S týmto súhlasil aj procesný opatrovník.

16. Zástupkyňa okresnej prokuratúry W.. H. vo svojej výpovedi poukázala na to, že z dokazovania, predovšetkým zo znaleckého posudku, vyplýva, že pani S. N. trpí duševnou poruchou, ktorá je trvalá, nedokáže hodnotiť a posudzovať objektívnu realitu, a preto je v jej záujme, aby bola obmedzená jej spôsobilosť na právne úkony v rozsahu, ako to uviedol znalec v závere znaleckého posudku.

17. Podľa ustanovenia §10 ods. Občianskeho zákonníka fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov, je schopný robiť niektoré právne úkony, súd obmedzí jeho spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

18. Podľa § 231 a/ Civilného mimosporového poriadku v konaní o spôsobilosti na právne úkony, súd rozhoduje o obmedzení spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony.

19. Podľa § 27 ods. 2 Občianskeho zákonníka zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorého súd v rozhodnutí pozbavil spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony súd obmedzil je súdom ustanovený opatrovník.

20. Podľa § 248 ods. 1 a 2 Civilného mimo sporového poriadku, konanie o obmedzení spôsobilosti na právne úkony spojené s konaním o ustanovení opatrovníka podľa § 272-277 ak súd rozhodne o obmedzení spôsobilosti na právne úkony, vo výroku rozsudku vymedzí rozsah, v akom spôsobilosť osoby na právne úkony obmedzil a ustanoví jej opatrovníka.

21. Podľa § 272 Civilného mimosporového poriadku súd ustanovil opatrovníka fyzickej osobe, ktorú ustanovuje osobitný predpis.

22. Podľa § 274 ods. 2 Civilného mimosporového poriadku, uznesení, ktorým ustanovuje opatrovníka, súd vymedzí rozsah opatrovníckych práv a povinností v súlade s účelom, na ktorý bol opatrovník ustanovený.

23. Podľa § 275 Civilného mimosporového poriadku, súdom ustanovený opatrovník vykonáva svoje práva a povinnosti riadne a dbá na pokyny súdu.

24. Podľa ustanovenia § 277 ods. 1, 2 Civilného mimosporového poriadku, súd dohliada na spôsob výkonu funkcie opatrovníka, súd opatrovníka odvolá ak, ak stratí spôsobilosť na výkon funkcie, porušuje povinnosti, zneužíva svoje práva alebo z iných vážnych dôvodov.

25. Z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplynulo, že S. N. trpí závažným duševným ochorením, ktoré ju robia nespôsobilou k väčšine právnych úkonov, čo vyplýva predovšetkým zo znaleckého posudku č. 49/2019 B.. X. M., v ktorom znalec v závere konštatoval, že u menovanej sa jedná o duševnú poruchu, ktorá je liečbou ovplyvniteľná, avšak nie je možné zlepšenie tejto duševnej choroby. Nejedná sa o prechodný stav, ale o trvalú duševnú poruchu. Po vykonanom dokazovaní súd dospel k záveru, že sú splnené zákonom stanovené podmienky na obmedzenie spôsobilosti na právne úkony menovanej a v záujme ochrany práv menovanej súd rozhodol o obmedzení spôsobilosti na právne úkony S. N. v zmysle záverov znaleckého posudku tak, ako je uvedené vo výrokovej časti rozsudku.

26. Keďže súd obmedzil spôsobilosť na právne úkony S. N., tak v súlade s ustanovením § 248 ods. 1 v spojení s § 272 Civilného mimosporového poriadku rozhodol i o ustanovení opatrovníčky p. S. N., ktorá

bude jej zákonným zástupcom (§ 27 občianskeho zákonníka). Vzhľadom k tomu, že navrhovateľka ako dcéra p. S. N. zabezpečuje prevažnú starostlivosť o svoju matku, súd ju po tom, ako udelila súhlas, ustanovil za opatrovníčku p. S. N..

27. Podľa §251 ods. 1 Civilného mimo sporového poriadku trov dôkazov platí štát.

28. O trovách konania účastníkov súd rozhodol podľa ustanovenia § 52 Civilného mimosporového poriadku tak, že žiadnemu s účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie do 15 dní odo dňa doručenia rozsudku, ktoré sa podáva na Okresnom súde Považská Bystrica v dvoch vyhotoveniach.

Podľa § 363 CSP v podanom odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, uvedenie spisovej značky, čo sa ním sleduje a podpis, §127 ods. 1, 2 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že neboli splnené procesné podmienky, súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. a) až h) CSP).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP).

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 CSP).